# Županijsko izvješće: Splitsko-dalmatinska županija

Godina provedbe: 2021

Broj održanih sastanaka: 2
Broj usvojenih programa: 1 (uključujući navedene programe i projekte svih dionika sustava)

### Provedeni programi
Plan rada Povjerenstva za 2021. g. (uključujući navedene programe i projekte svih dionika sustava).

### Provedene ostale aktivnosti
Prikupljanje podataka i izrada godišnjeg Izvješća o radu Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga SDŽ za 2021.g. kao i Izvješće o specificiranim javnim rashodima za 2021. g. za SDŽ.

Povjerenstvo ima slijedeće zadaće:

-koordinira rad institucija koje su uključene u program suzbijanja zlouporabe droga na području Splitsko-dalmatinske županije,
-prati i analizira suzbijanje zlouporabe droga u lokalnoj zajednici,
-predlaže aktivnosti u svrhu suzbijanja zlouporabe droga na području Županije,
-potiče mjere preventivnog djelovanja,
-daje stručno mišljenje i prijedloge za donošenje zakonskih akata i izradu Nacionalne strategije na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini,
-obavlja i druge poslove utvrđene Nacionalnom strategijom za suzbijanje zlouporabe droga.

U 2021.godini su održane 2 sjednice Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije u Sali za sastanke, Domovinskog rata 2, Split: 14. prosinca i 28. prosinca. Raspravljano je o stanju i trendovima zlouporabe droga u RH i Splitsko-dalmatinskoj županiji, uz poseban osvrt na aktualnu situaciju i probleme vezane uz Covid-19 pandemiju, kao i o donošenju novih strateških dokumenata – Nacionalnoj strategiji na području ovisnosti 2021.-2030. i pratećem Akcijskom planu 2021.-2025. Naglašena je potreba prikupljanja podataka i epidemioloških pokazatelja kao temelja za suradnju RH sa Europskim centrom za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). Istaknuti su izazovi vezani uz nove obrasce korištenja ilegalnih i legalnih sredstava ovisnosti, te pojave cijelog niza ponašajnih ovisnosti. Sjednice su održane uz pridržavanje protuepidemijskih mjera, te je zbog aktualne epidemiološke situacije komunikacija članova Povjerenstva tijekom 2021. godine intenzivno provođena on-line i telefonskim putem.

Savjetovalište za besplatno i anonimno testiranje na virusne hepatitise i HIV, Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ Dostupnost usluga Savjetovališta je svakog radnog dana u NZJZ SDŽ, te ponedjeljkom i četvrtkom u udruzi „Help“(liječnik spec. epidemiolog odlazi prema potrebi). Laboratorijsku dijagnostiku obavljaju djelatnici Službe za mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Savjetnici trajno sudjeluju u preventivnim i javnozdravstvenim aktivnostima u prosvjetnim ustanovama, terapijskim zajednicama za tretman ovisnika, zatvorskom sustavu, raznim outreach programima i istraživačkim projektima, uz kontinuiranu suradnju sa Klinikom za infektologiju KBC Split i Klinikom za infektivne bolesti „Fran Mihaljević“ u Zagrebu, te udrugama Help i Hepatos. Kontinuirano se putem predavanja, radionica i sudjelovanja u medijima educira zdravstvene djelatnike o potrebi primjene standardnih mjera zaštite u cilju minimaliziranja rizika prenošenja virusnih hepatitisa, HIV-a i drugih uzročnika koji se prenose krvlju. Time se trajno osvješćuje javnost o preventivnim i zdravstvenim, kao i etičko-pravnim dimenzijama HIV infekcije i drugih spolno i krvlju prenosivih bolesti.

Tijekom 2021. g. obavljeno je 321 testiranja na HBV, HCV, HIV (233 NZJZ SDŽ i 88 HELP).

Projekt: InfoHep Centar
Linkage to care:Mobilni InfoHep Centar - outreach program prema rizičnim skupinama
Mobilni InfoHep Centar je kombi vozilo opremljeno za pružanje zdravstvenih usluga na terenu. Hrvatsko društvo za bolesti jetre Hepatos u suradnji sa liječnicima epidemiolozima Nastavnog zavoda za javno zdravstvo i specijalistima infektolozima KBC Split obavlja edukaciju i predavanja, povjerljivo i anonimno savjetovanje i testiranje, pretragu jetre elastografijom i zakazivanje termina kod liječnika specijaliste infektologa, te se dovodi na teren korisnicima. Usluge koje se pružaju su najviše usmjerene prema osobama koje su bile ili jesu u riziku od infekcije; ovisnici o drogama, zatvorenici, ratni vojni veterani...
U kombiju koji je prerađen i opremljen za pružanje zdravstvenih usluga na terenu, liječnici epidemiolozi Nastavnog zavoda za javno zdravstvo pružaju usluge savjetovanja i testiranja te vode službenu evidenciju o pozitivnim osobama kako bi se prikupili podaci za Registar. Testiranja na Hepatitis C i HIV se provode brzim testovim, što znači da korisnici rezultate na obavljene pretrage dobiju za 20 do max. 40 minuta.
Osim testiranja na zarazne bolesti, liječnici pregledavaju jetru mjerenjem fibroze jetre elastografijom; Mobilni InfoHep Centar je opremljen prijenosnim Fibroscan-om. Cjelokupnu uslugu za oboljele zaokružuje prisutnost liječnika infektologa koji provodi liječenje i odmah po završetku testiranja i pregleda jetre oboljelima preporučuje/dogovara daljnje liječenje. Ovim načinom rada korisnicima se u njihove sredine dovode zdravstvene usluge koje im inače nisu lako dostupne.

Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droge - 26.06.2021.
Zlouporaba droga jedan je od vodećih javnozdravstvenih problema u svijetu. Ovisnost o psihoaktivnim drogama je usko povezana s društvenim problemima kao što su siromaštvo, nezaposlenost, prostitucija, delikvencija, kriminalitet i beskućništvo. Veliki su problem i zdravstveni rizici koji su veći u populaciji ovisnika, kao što su poremećaji mentalnog zdravlja, kardiovaskularne i respiratorne bolesti, ozljede, zarazne bolesti (HIV, hepatitis C, hepatitis B, spolno prenosive bolesti) i smrtnost, koja je u populaciji ovisnika znatno veća nego u općoj populaciji iste dobi.
Osnovno načelo suzbijanja zlouporabe droga u zajednici je načelo smanjenja ponude i potražnje droga, što uključuje mjere prevencije ovisnosti, prepoznavanja i tretmana ovisnika te sprječavanje unosa droga i drugih psihoaktivnih supstanci.
Glavna skupština UN-a Rezolucijom 42/112 od 7. prosinca 1987. godine proglasila je 26. lipanj “Međunarodnim danom borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama” želeći upozoriti svjetsku javnost na problem zlouporabe droga u društvu i potrebu aktivnog uključivanja svih subjekata, kako na globalnoj tako i na nacionalnoj razini, na djelovanje u postizanju zajedničkog cilja – međunarodnog društva slobodnog od zlouporabe droga.
Obilježavanje ovog Međunarodnog dana provodi se u suradnji s nadležnim ministarstvima i drugim državnim tijelima, medijima i ostalim relevantnim ustanovama uključenim u prevenciju ovisnosti i suzbijanje zlouporabe droga, a ujedno predstavlja i inicijativu koja putem edukativno-promotivnih aktivnosti ima za cilj upozoriti cjelokupnu javnost na raširenost zlouporabe droga u društvu, te promicanjem pozitivnih životnih vrijednosti i stilova življenja osobito kod mladih, doprinijeti zajedničkoj borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj.
Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) potiče pojedince, neprofitne organizacije, privatni sektor i države članice da se uključe u kampanju obilježavanja ovog dana. Multidisciplinarni pristup osigurava odgovornost cjelokupnog društva u rješavanju ovog javnozdravstvenog izazova.
Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama u organizaciji Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, Hrvatskog društva za bolesti jetre Hepatos – Mobilni InfoHep Centar i Zajednice Pape Ivana XXIII 25.06.2021. u Terapijskoj zajednici u Velikom Prologu je održano savjetovanje i testiranje brzim testovima na HCV i HIV i pregled jetre elastografijom uređajem Fibroscan 530 compact uz motivacijsko - savjetodavni razgovor sa liječnicima uz pridržavanje epidemioloških mjera.

21. 06. 2021. održana je javnozdravstvena akcija u Zatvoru u Šibeniku, u organizaciji Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

te Hrvatskog Društva za bolesti jetre Hepatos s ciljem obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama, u svrhu podizanja svijesti o problemu koji nedopuštene droge predstavljaju društvu.
Djelatnicima i zatvorenicima bile su dostupne usluge Mobilnog InfoHep Centra: testiranje brzim testovima na hepatitis C i HIV, te pregled jetre elastrografijom uređajem Fibroscan 530 compact uz motivacijsko-savjetodavni razgovor sa liječnicima.

Na 12. Kongresu KOHOM-a u Šibeniku 21.06.2021. predstavljen je rad Mobilnog InfoHep Centra. Kongres se pod nazivom "IZAZOVI OBITELJSKE MEDICINE U 21. STOLJEĆU" održavao od 20. – 23 lipnja 2021. godine i obuhvatio je 4 cjeline:
•Obiteljska medicina između Štampara i umjetne inteligencije: Od doktora iz malog mista do doktora AI
•Onkologija – Najčešća tumorska sijela i njihovi najčešći simptomi – kako ih što ranije prepoznati, obiteljski liječnik kao dio multidisciplinarnog tima
•Pandemije nakon pandemije
•Mentalno zdravlje u zajednici – posljedice epidemije Covid-19, kako se mijenja svijest ljudi – kako zajednica pomaže, a kako umjetna inteligencija; prva psihološka pomoć (intervencije u krizi, kako LOM može naučiti građane/pacijente da pomognu jedni drugima); depresija, prevencija depresije i

Obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti 2021.
U sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca) u suradnji Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Hrvatskog društva za bolesti jetre "Hepatos" i Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije zajedničkom akcijom je organiziran posjet štićenicima terapijske zajednice Papa Ivan XXIII u Velikom Prologu.
S ciljem podizanja svijesti o problemu ovisnosti podržani su pojedinci, zajednice i razne organizacije u RH, ali i diljem svijeta, u globalnim naporima vezanim za sprječavanje zlouporabe droga.
Štićenicima TZ su ponuđene usluge testiranja brzim testovima na hepatitis C i HIV te pregledi jetre elastrografijom uređajem Fibroscan 530 compact uz motivacijsko-savjetodavni razgovor sa liječnicima.

Mobilni InfoHep centar kod veterana ratnih postrojbi
09.11.2021. u organizaciji NZJZ SDŽ i Hrvatskog društva za bolesti jetre Hepatos u suradnji s liječnicima KBC Split održana je javnozdravstvena akcija Mobilnog InfoHep Centra u suradnji s Udrugom 142. brigade HV u prostorijama HGSS-a Drniš, a 11.11.2021. u Imotskom u suradnji sa HVIDRA Imotski, u okviru aktivnosti sa braniteljskim udrugama.
Veteranima su ponuđene usluge preventivnih pregleda dostupnih u Mobilnom InfoHep Centru uključujući:
•mjerenje oštećenje jetre odnosno stupanj fibroze jetre neinvazivnom metodom procjene stupnja oštećenja jetrenog tkiva - elastografijom (FibroScan® uređajem).
•mjerenje krvnog tlaka te razinu šećera u krvi
•testiranje brzim testovima (iz usne šupljine) na HCV
Ovim javnozdravstvenom akcijama omogućeno je da zdravstvene usluge budu što dostupnije svim građanima RH, uključujući i onima u manjim sredinama (ruralna područja i otoci) a sve s ciljem podizanja svijesti o sve više rastućem problemu bolesti jetre kao javnozdravstvenom društvenom problemu, kao i savjetovanju ranjivih populacija vezano uz rizična ponašanja i sredstva ovisnosti.

Projekt #Heroj svog života
Sudjelovanje u projektu o nenasilju među djecom i mladima, naziva #Heroj svog života kojeg provodi Zajednica Pape Ivana XXIII na Javnoj tribini »Nasilje među djecom – stručnjaci sudionici ili zaštitnici u nasilju«.

Tretman i nadzor nad ovisnostima – Služba za mentalno zdravlje Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Izvanbolničko liječenje i nadzor konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima odvija se pri Službi za mentalno zdravlje. Rad primarno obuhvaća dijagnostiku, liječenje i psihosocijalni tretman opijatskih ovisnika upućenih samoinicijativno ili od strane obitelji, liječnika PZZ, drugih specijalističkih struka, ODO, suda,terapijskih zajednica te penalnog sustava, a u okviru tercijarne prevencije.
Potom zbrinjavanje konzumenata i eksperimentatora drugih ilegalnih psihoaktivnih tvari ambulantnim putem, te drugih rizičnih ponašanja, a u sklopu sekundarne prevencije.
Nadalje dijagnostika i tretman drugih mentalnih poremećaja savjetodavno, psihoterapijski, farmakoterapijski.
Pristup može biti individualni, u paru ili obiteljski.
Indicirana prevencija – „harm reduction“ programi – liječenje i nadzor konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima u ambulantnom tretmanu što uključuje:
Prvi pregled – anamneza, status
Ispunjavanje Pompidou obrasca tj. prikupljanje podataka za registar ovisnika
interpretacija screening urin testova na PAT
dijagnosticiranje psihijatrijskih poremećaja, komorbiditeta
određivanje psihofarmakoterapije
određivanje supstitucijske terapije
timske konzultacije u određivanju terapije te epidemiološkog statusa pacijenta
konzultacije sa PZZ te drugim stručnjacima raznih profila u svrhu interdisciplinarnog i multidisciplinarnog pristupa ovisnicima
Kontrolni pregledi
interpretacija screening urin testova na PAT
interpretacija screening testova ua hepatitis/HIV
kontrola farmakoterapije
provođenje redukcije i održavanja supstitucijskom terapijom
obrada, priprema u upućivanje na bolničko liječenje kao i liječenje u terapijsku zajednicu
timske konzultacije u određivanju terapije te epidemiološkog statusa pacijenta
primjena individualne psihoterapije
Izvanbolničko liječenje drugih mentalnih poremećaja vrši se u skladu i prema pravilima psihijatrijske struke.
Suradnja sa poliklinički – konzilijarnom službom, liječnicima obiteljske medicine, školske medicine, javnog zdravstva, te drugim stručnjacima koji rade na problemima ovisnosti s sociomedicinskog aspekta
Suradnja s civilnim sektorom društva – udrugama koje se bave problemima ovisnosti i resocijalizacijom ovisnika
Suradnja sa terapijskim zajednicama prema partnerskom ugovoru o suradnji Nastanog zavoda za javno zdravstvo i terapijskim zajednicama
Suradnja sa penalnim sustavom – tretman zatvorenika
Izdavanje liječničkih potvrda i drugih službenih dokumenata za potrebe državnih institucija
Telefonsko savjetovanje korisnika, članova obitelji kao i anonimnih osoba: kratko savjetovanje o problematici, pružanje podrške i davanje smjernica za daljnje djelovanje, pružanje informacija o mogućnostima i aktivnostima Službe i zajednice, ovisno o potražnji
Savjetodavni rad te suportivno- psihoterapijski rad s partnerima i članovima obitelji pacijenata
Različite vrste edukativnih sadržaja iz područja mentalnog zdravlja i ovisnosti za širu populaciju i suradnike
Praćenje pobola od mentalnih poremećaja, bolesti ovisnosti na razini Splitsko-dalmatinske županije uključujući praćenje trendova, stručnu interpretaciju i ocjenu zdravstvenog stanja
Formiranje županijskog registra liječenih zbog zlouporabe droge, sudjelovanje u prikupljanju podataka za registre oboljelih od hepatitisa B, hepatitisa C i HIV-a
Istraživanje epidemiološkog statusa populacije ovisnika registriranih u Službi, te slijedom toga poduzimanje mjera i aktivnosti:
Informiranje pacijenta o bolesti, upućivanje na dodatnu laboratorijsku obradu, biopsiju jetre / Fibroscan u suradnji sa infektolozima i gastroenerolozima, suradnja kod provođenja terapije i kontrolnih pregleda
Potraga za kontaktima, te informiranje i savjetovanje partnera i članova obitelji oboljelih
Cijepljenje protiv hepatitisa B, te informiranje i savjetovanje o indikacijama za druga cjepiva (cijepljenje protiv gripe...)

Prevencija AIDS-a i hepatitisa B i C: upoznavanje ovisnika sa značajkama i putovima širenja AIDS-a i hepatitisa B i C, opasnosti uporabe zajedničke igle, šprice i pribora i druge mjere prema Nacionalnom programu zdravstvene zaštite od AIDS-a za Republiku Hrvatsku

Dokumentacija koja opisuje rad sa ovisnicima je:
•Protokol
•osobno dnevno izvješće prema HZZO djelatnika Službe
•osobno mjesečno izvješće prema indikatorima (Plava knjiga) djelatnika Službe

U Službi se zaprimaju i dokumenti različitih državnih institucija (sud, općinsko državno odvjetništvo, centar za socijalnu skrb, uprava za zatvorski sustav), županijske uprave i lokalne samouprave. Ti se dokumenti protokoliraju u centralnom protokolu te se sukladno postavljenim zahtjevima provode odgovarajući postupci.
Djelatnici Službe koriste sve mogućnosti pružanja usluga na daljinu ( telefon, Skype, e-mail , posebne aplikacije itd), a pogotovo u slučaju izvanrednog načina rada kao što je to u tijeku epidemije zarazne bolesti (Covid-19).
-Covid 19: epidemiološka obrada oboljelih pacijenata Službe i kontakata, upućivanje na testiranje (PCR i BAT) kod sumnje na infekciju i prije hospitalizacije, savjetovanje i obrada kod pojave u kolektivu (terapijske zajednice…)

Osnovni podaci o ovisnicima u programu liječenja-Pompidoue grupa
Osnovni podaci o ovisnicima u programu liječenja-Pompidoue grupa je obrazac koji se ispunjava prilikom prvog dolaska ovisnika u tekućoj godini, kao korisnika usluga izvanbolničkog liječenja ovisnosti. Tako prikupljeni podatci čine Registar ovisnosti SDŽ te dio Registra ovisnika RH. Na temelju upisanih Pompidou obrazaca rade se brojne analize, prate trendovi, na temelju tih analiza pišu se izvješća -Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za zdravstvo i soc. skrb SDŽ, kao i za izvješća unutar NZJZa. Od travnja 2018. godine podatci o broju liječenih ovisnika i Registar ovisnika dio je Apis platforme i Sustava NAJS.

„Praćenje i analiza doza supstitucijske terapije“
U Službi za mentalno zdravlje djelatnici svakodnevno ispunjavaju dnevno izvješće sa svim podatcima korisnika i ovisnika koji su relevantni da bi se na temelju analize podataka dobile informacije o prosječnoj propisanoj mjesečnoj dozi terapije, o distribuciji korisnika i ovisnika prema glavnoj dijagnozi, o broju dolazaka i broju korisnika i ovisnika.

Program smanjenja štete
Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga SDŽ aktivno podupire djelovanje udruge Help (u 2021. održano više sastanaka i koordinacija) u programima prevencije zlouporabe droga i smanjenja štete: osnovna usluga je besplatna zamjena upotrijebljenog pribora za intravensko uzimanje droga ( igle, šprice, kiselina, destilirana voda) za sterilni, kao i distribucija kondoma u drop in-u u Splitu i kroz pokretni „NX“ u na području Splitsko-dalmatinske županije ((Makarska, Trogir, Brač, Šolta, Hvar, Sinj, Omiš, Brela itd.), kao i
-savjetovanje i testiranje HIV i hepatitis
-upućivanje korisnika na liječenje (supstitucijsku terapiju ili u terapijske zajednice za liječenje ovisnosti)
-informiranje, upućivanje i pomaganje korisnicima pri korištenju usluga u zajednici (socijalnih, zdravstvenih i drugih) - informiranje i savjetovanje o spolno i krvlju prenosivim bolestima s naglaskom na HIV i hepatitis -informiranje i savjetovanje korisnika kako se zaštititi od opasnosti predoziranja
-skrb o HIV+ osobama - poticanje na uzimanje terapije, odgovorno ponašanje, praćenje i prijevoz u ustanove za liječenje, te pomoć u svladavanju svakodnevnih životnih poteškoća
-rad s prodavateljicama seksualnih usluga (organiziranje ginekoloških pregleda, testirane/retestiranje na HIV i hepatitis, distribucija prezervativa idr.)
-rad s pripadnicima LGBT zajednice (informiranje i savjetovanje o spolno i krvlju prenosivim bolestima s naglaskom na HIV i hepatitis, testiranje na HIV i hepatitis)
-rad s mladima (edukacije, informiranje, savjetovanje, iz područja reproduktivnog zdravlja)

U 2021. g. djelovanjem udruge Help na području Splitsko-dalmatinske županije podijeljen je sterilni pribor: 130793 kom šprica i 269556 kom igala, a vraćeno je 25084 kom upotrijebljenih šprica i 75829 kom upotrijebljenih igala na 36 lokacije. Obavljeno je 108 akcija čišćenja upotrijebljenog pribora, uz 107 volontera i 70 sudionika edukacija. Zabilježeno je 11928 posjeta korisnika, 1620 konzumenata psihoaktivnih sredstava od kojih 37 novih ovisnika, a 34 osobe je upućeno na liječenje. Obavljeno je 525 savjetovanja u vezi hepatitisa i HIV-a, te 207 osoba testirano. Provedene su vršnjačke edukacije sa 150 sudionika, te podijeljeni promotivni materijali: brošure, plakati…

Projekt „ ŠKOLA NEPUŠENJA“
Održane su dvije Škole nepušenja u NZJZ SDŽ (10. i 11. grupa polaznika). Petodnevni program odvikavanja od pušenja završilo je ukupno 14 polaznika, 8 u 10. grupi i 6 u 11. grupi, a tijekom njegovog trajanja osmero polaznika je prestalo pušiti.
Polaznici Škole nepušenja su bile devet žena i pet muškarca. Većina polaznika su imali prebivalište u Splitu. Kronološka dob polaznika se kretala u rasponu od 28 do 64 godina. Dvoje ih je u mirovini, a svi ostali su bili zaposleni. Osim jednog polaznika, svi ostali su se u Školu nepušenja uključili samoinicijativno. Većina ih je pokušavala prestati pušiti u više navrata. Četiri polaznika je imalo je završenu višu ili visoku stručnu spremu, a četvero srednju. „Pušački staž“ se kretao od minimalno 10 do maksimalno 43 godina.
Kao i za sve do sada održane grupe bile su potrebne pripreme i nadopune svih materijala neophodnih za održavanje petodnevnog programa odvikavanja od pušenja.
Petodnevni program je trajao pet dana, ukupno u trajanju od deset sati (motivacija za promjene ponašanja, priprema za prestanak pušenja, zdravstveni aspekti pušenja, psihološki aspekti pušenja, upravljanje neugodnim emocionalnim stanjima pri odvikavanju od pušenja, svi aspekti ovisnosti o nikotinu, tehnike relaksacije, vježbe za rad kod kuće, vježbe za grupni rad, literatura za čitanje kod kuće…).
Tri grupe pomoći i podrške trajale su tijekom tri tjedna (jedan susret tjedno) u ukupnom trajanju od šest sati (informiranje, savjetovanje, podrška grupe i voditelja). Održano je više telefonskih savjetovanja za obje grupe.Sve aktivnosti koje se provode u okviru projekata Škole nepušenja imaju veliki značaj u procesu pripreme polaznika za prestanak pušenja, prestanak pušenja, održavanje nepušenja – stvaranja novog, nepušačkog stila života.Program škole je edukativno - informativan i terapijski pristup u rješavanju problema ovisnosti o nikotinu.
Svi polaznici dobivaju znanja neophodna u procesu odvikavanja od pušenja. Polaznici stječu i vještine suočavanja sa stresom i simptomima suzdržavanja ali i nizu drugih obrazaca ponašanja koji su bitni u odvikavanju od ovisnosti. Razvojem grupne dinamike kroz povratne informacije od drugih polaznika i njihova osobna iskustva polaznici mogu graditi nova, drugačija i bolja uvjerenja kako o pušenju cigareta ali i nekim drugim oblicima ponašanja. Kroz sustav vježbi polaznici dobivaju mogućnost jačanje svijesti o sebi bez čega je teško napraviti kvalitetne promjene ponašanja. Ovo sve bi trebalo rezultirati ne samo prestankom pušenja već stvaranjem novog stila života kao najboljoj zaštiti u održavanju nepušenja.

Projekt „Plakati za dušu“
60 otisnutih plakata ishod je bogatog opusa različitih projektnih sadržaja nastalih u suradnji s partnerima i suradnicima iz odgojno-obrazovnih, socijalnih ili javnih ustanova u vremenskom periodu od 2007. do 2021.
Plakati prenose poruke: emocionalnih stanja i stavova koji utječu na reguliranje neprimjerenih rizičnih, ovisničkih ili dr. oblika ponašanja, što je u skladu s polazištima i postignućima samog projektnog cilja. Sveobuhvatnost djelovanja te dostupnost projektnih i procesnih aktivnosti u projektu „putujuće izložbe“ omogućene su i ostvarene ponajprije tijekom provedbe projekta u 45 odgojno-obrazovne ustanove na području SDŽ u proteklom vremenu. Zdravstvene teme koje skreću pozornost na zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih ujedno senzibiliziraju širu i stručnu javnost i prenose poruke neverbalnom komunikacijom. Univerzalni jezik vizualne komunikacije posjeduje etičku, estetsku ali i edukativnu dimenziju. U 2021. godini izložbu su vidjeli učenici tri osnovne i dvije srednje škole (obuhvaćeno je 1357 učenika te više od 151 djelatnika uključujući i stručne suradnike). Tako je ostvaren cilj jer su krajnji izvršitelji i korisnici upoznati sa projektom a interaktivni sadržaj/izložbu, predstavili, razgledali i interpretirali viđeno.
Sama činjenica da projekt traje i dalje u 2021. u osnovnim i srednjim školama na području županije koja je uključila i

prilagodbu provedbe u virtualnoj formi izložbe zbog novo nastalih okolnosti izazvanih COVIDOM-19., osiguran je kontinuitet provedbe.
Provedena je senzibilizacija zajednice koja je uvijek vezana za prihvaćanje određenih poteškoća i/ili poremećaja mentalnog zdravlja. Među korisnicima tijekom provedbe izložbe, ostvareni su novi komunikacijski kanali s djecom i mladima, što je vidljivo iz ishoda i vrednovanja. Novi kanali komunikacije ostvareni su i s djelatnicima škole te roditeljima učenika putem slika i poruka vezanih za osjećajne ili ponašajne poteškoće kad je u pitanju mentalno zdravlje. Osnovne poruke su prepoznate.

Projekt „Pretežno vedro“
Opći cilj projekta je ostvaren kroz uključivanje, povezivanje i u konačnici stvaranje suradničke mreže u promicanju mentalnog zdravlja i zdravih životnih navika, uključujući ovisnička, nasilna ili i druga neprimjerena ponašanja među najugroženijom populacijom, a to su djeca i mladi.
Specifični cilj projekta je ostvaren kroz poticanje emocionalnog razvoja emocionalnim opismenjavanjem djece i mladih (prepoznavanje i iskazivanje emocija na socijalno prihvatljiv način bez nasilnih ili drugih rizičnih ponašanja, agitiranjem.)
Partneri ili suradnici u projektu su i nadalje AZOO-podružnica Split, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva RH, Klinički bolnički centar Split, Klinika za pedijatriju i Klinika za psihijatriju, udruge i društva koje brinu o zdravlju djece i mladih od najranije dobi. Aktivnosti se mijenjaju i prilagođavaju ljudskim resursima pojedine ustanove te interesima djece i mladih koji sudjeluju u neposrednoj realizaciji. Također, mladi aktivno sudjeluju u osmišljavanju i vrednovanju ishodnih materijala i u novonastaloj situaciji. Prednost ovog projekta je zastupljenost multimedijalnosti i naglasak na kreativnosti, što ga čini zanimljivim samim korisnicima, ali i izvršiteljima, uključujući i djelatnike navedenih institucija.
Projekt zbog svojih različitih aktivnosti koje uključuju i podprojekt „Zidovi nisu prepreke“ daje mogućnost uključivanja i učenika s teškoćama, ali i darovitih učenika koji se susreću u školskom okruženju na zajedničkim aktivnostima, koje imaju za cilj uređenje školskog okruženja, a time i smanjenje vršnjačkog nasilja i drugih neprihvatljivih oblika ponašanja. Općenito, fleksibilnost i kreativnost ovog projekata omogućava sudionicima da se prilagode ljudskim resursima pojedine ustanove, a suradnja s drugim dionicima olakšava provedbu u praktičnom i financijskom smislu. Ishodi projektnih aktivnosti zasigurno ne bi bili isti bez kontinuirane suradnje što u konačnici osigurava održivost i samoodrživost projekta od prvotne ideje koja je osmišljena 2010., a vezana je temeljno za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih.
U 2021. godini u projektnim aktivnostima na daljinu sudjelovalo je oko 1350 djece i mladih te oko 45 stručnih suradnika i nastavnika osnovnih i srednjih škola tijekom razredne, predmetne ili stručne nastave te terenske nastave, uključujući i ravnatelje.
Pružena je informativna, edukativna i javnozdravstvena podrška tijekom realizacije projektnih aktivnosti i sadržaja u 2021. g. u kontinuitetu i na daljinu zbog specifičnih epidemioloških mjera i uvjeta, kao i evidentiranje događanja i ishodnih i promotivnih materijala za djecu i mlade izvještajima, video uradcima te dostupnost i sveobuhvatnost ponude alatima na daljinu za emocionalno opismenjavanje.
Projektne aktivnosti dio su školskog kurikuluma od početne implementacije te se provode kontinuirano i tijekom rada na daljinu. Dostupnost alata na hrvatskom i engleskom jeziku na web portalu http://www.nzjz-split.hr/PreteznoVedro/O%20igri.html, za učenike predmetne nastave. Dostupnost Memoryja Pretežno vedro za učenike razredne nastave u e-izdanju http://gogss.hr/memory/. Učenici mogu Memoryju i društvenoj igri pristupiti i putem mobilne aplikacije za pametne telefone (androide) pod nazivom „Aplikacija za mentalno zdravlje“.
Također i uređenje školskih okruženja koje umanjuje vršnjačko nasilje i druga rizična ponašanja učenika pod nazivom Zidovi nisu prepreke u Zdravstvenoj školi, OŠ Srinjine i OŠ Blatine-Škrape.
Emocionalni razvoj djece i mladih ključan je za uspješnu integraciju i razvijanje međusobnih odnosa u obiteljskim, institucionalnim, ali i socijalnim uvjetima što je provedbom projekta omogućeno u radu na daljinu. Usvojene emocionalne kompetencije imaju utjecaj na školski uspjeh te se smanjuje učestalost pojavljivanja ovisničkih i drugih rizičnih ponašanja što su mjerljive i vidljive promjene u realiziranim projektnim aktivnostima.

Projekt „Metaforama do mentalnog zdravlja”

Projekt – „Metaforama do mentalnog zdravlja“ nastao je u okviru suradnje s Društvom psihologa Split i Gradske knjižnice Marko Marulić.

Do sada je napisano dvanaest materijala od kojih je pet objavljeno kao e-publikacije: „Ljudi su poput drveća“, „Priča jednog kamena“, „Ljubavni kompas“, „Graditelji mostova“ i „Dogodi se tako…“. S tri publikacije („Ljudi su poput drveća“, „Kratke priče“ i „Dogodi se tako…“) odrađene su radionice s učenicima 1. i 3. Škole likovnih umjetnosti u Splitu.

U svim radionicama su sakupljeni vrijedni likovni i pisani materijali, a učenici su pokazali veliki interes za sudjelovanje u njima. Publikacije su se pokazali vrlo korisnima i u individualnom radu s klijentima Savjetovališta za djecu i mlade. Sve publikacije koje su objavljene na Web stranici Nastavnog zavoda za javno zdravstvo ujedno su objavljene i na web stranici Gradske knjižnice „Marko Marulić u Splitu“.

Svaka publikacija odrađuje određenu temu.

Publikacija „Ljudi su poput drveća“ – govori o osobnom identitetu kroz povezivanje s drvećem.

Publikacija „Priča jednog kamena“ govori o promjenama ponašanja.

Publikacija „Ljubavni kompas“ govori o ljubavnim odnosima i problemima koji se u njima događaju.

Publikacija „Graditelji mostova“ govori o sustavima vrijednosti, ciljevima i prioritetima.

Publikacija „Dogodi se tako „ govori o osjećajima.

Publikacija „Kratke priče“ sadrži pet šaljivih kratkih priča različitih sadržaja (ljubav prema kućnim ljubimcima, svađe na društvenim mrežama, borbe za moć, ljubavni problemi,

Ostale, do sada neobjavljene publikacije također obrađuju različite druge teme.

Tijekom listopada 2021. godine u suradnji sa Ženskim đačkim domom u Splitu, odrađena je radionica „Tiha mjesta“. Na radionici se s učenicama razgovaralo o ljudskim vrlinama. Učenice su fotografirale svoja „tiha mjesta“. Iako je materijal u potpunosti uređen i pripremljen za e- publikaciju.

U do sada održane četiri radionice ukupno je bilo obuhvaćeno 28 učenika Škole likovnih umjetnosti u Splitu, 8 učenica iz Ženskog đačkog doma u Splitu te 15 korisnika Savjetovališta za djecu i mlade.

Korisnici su bili učenici 1. i 3. razreda Škole likovnih umjetnosti u Splitu u dobi od 15 do 17 godina, učenice Ženskog đačkog doma u Splitu 2. i 3. razreda te klijenti u Savjetovalištu za djecu i mlade u dobi od 13 do 21 godine.

Projekt „Metaforama do mentalnoga zdravlja“ omogućuje drugačiji, neizravan pristup određenom problemu, različitim životnim temama. Tekst je djelomično strukturiran, ne postavlja striktna pravila pa se na taj način od osobe može dobiti veći broj kvalitetnijih odgovora u odnosu na one koje se traže na izravan načini te kod osobe stvaraju otpore. Ovo osobito vrijedi za osobe koje su u komunikaciji zatvorene ili tjeskobne ili su na bilo koji način u otporu u odnosu na situaciju u kojoj se nalaze (škola, savjetovanje…). U radu se ne koriste uređene, objavljene e- publikacije koje sadrže crteže i fotografije već radni materijali sa tekstom, kako se pojedincu ne bi sugerirali mogući odgovori.

Projekt „SAVJETOVALIŠTE ZA DJECU I MLADE“

Savjetovalište za djecu i mlade funkcionira u okviru Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ od 2010. godine. Problematika koju obuhvaća rad u Savjetovalištu je iz područja mentalnog zdravlja: poremećaji ponašanja i osjećaja karakterističnih za djetinjstvo i adolescenciju, problemi u socijalnom funkcioniranju, poteškoće učenja, smetnje pažnje i koncentracije, te eksperimentiranje sa psihoaktivnim tvarima, kockanjem/klađenjem i ovisnost o modernim tehnologijama. Korisnici Savjetovališta su djeca i mladi u sustavu školstva (učenici osnovne i srednje škole te studenti) i roditelji i/ili skrbnici djece i mladih čija aktivna suradnja u provedbi programa pomaže i doprinosi uspješnosti postignutih rezultata.

Savjetodavni rad se ove godine odvijao u prostorijama Savjetovališta uz poštivanje svih epidemioloških mjera: mjerenje temperature, nošenje zaštitnih maski, ograničavanje vremena boravka u prostorijama Savjetovališta te redovito dezinficiranje i provjetravanje prostorija. Također su za savjetovanje pružane usluge telefonskog savjetovanja, savjetovanja putem digitalnih platformi (Google Meet, Teams, Zoom), kao i putem e savjetovanja „Pitaj ne skitaj“, preko koje se komunicira e-mail porukama.

Premda je tradicionalni, direktni osobni kontakt I dalje primarni odabir u radu s mladima I odraslima, javlja se sve veća potražnja, osobito kod mladih i za drugom vrstom komunikacije, a to je on line komunikacija. Interakcija na klasičan

način neće moći u potpunosti doprijeti i zadovoljiti potrebe mlađih naraštaja, takozvanih ‘digitalnih urođenika.’ Komunikacijsko ponašanje novih generacija posve je drukčije i svakodnevno se bazira na on-line alatima. Savjetovanje i psihoterapija namijenjena mlađoj populaciji trebala bi osim pristupa u živo uključiti I aktivnosti utemeljene na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, ako želi imati uspješne ishode i biti prije svega dostupna svima sa dobrim ishodima u savjetodavnom i psihoterapijskom radu.

Mentalno zdravlje djece i mladih je izuzetno važno u situaciji, a osobito u vrijeme krize u kojoj se sada nalazimo. U ovakvim vremenima neizvjesnosti i ograničenih socijalnih kontakata velik broj mladih je razvio simptome stresa zbog čega je dodatna psihološka podrška potrebnija nego ikada. Takvu podršku i pomoć korisnici mogu naći upravo u Savjetovalištu, bilo u kontaktima u živo ili on line.

U radu Savjetovališta sudjeluje 5 stručnih suradnika (3 psihologa, 1 defektolog, 1 socijalni radnik), spec. psihijatar, te 2 medicinske sestre/tehničara.

Usluge su: individualno savjetovanje, obiteljsko savjetovanje, psihosocijalni tretman, psihologijska dijagnostika, psihijatrijska dijagnostika i tretman, testiranje urina na psihoaktivne tvari. Korisnici imaju mogućnost dolaska na jednokratno savjetovanje ili se po potrebi uključuju u program/tretman.

Trajanje tretmana je od 3 do 6 mjeseci, a prema potrebi može trajati kraće ili duže.

Osobiti naglasak se stavlja na smanjivanje simptomatologije koja je bila razlog dolaska, razvijanje samokontrole, socijalnih vještina, poboljšanje obiteljske komunikacije i funkcionalnosti, te uspostavljanje apstinencije.

Kada su institucije u pitanju najviše kontakata je ostvareno sa odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama.

E-SAVJETOVALIŠTE “Pitaj! Ne skitaj!”

Služba za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ u okviru postojećeg institucionalnog savjetovališta za mlade razvila je uslugu e-savjetovališta „Pitaj? Ne skitaj!“, kao alat on-line intervencije i prevencije poteškoća mentalnog zdravlja djece i mladih.

Tako je ostvaren cilj dostupnosti savjetovanja djece i mladih na njima primjeren i dostupan način, a e-savjetovalište postalo dio svakodnevne ponude korisnicima.

E-savjetovalište je započelo svoje aktivnosti pilot projektom vršnjačke pomoći u 2016. godini i djeluje do danas na web adresi: http://www.esavjetovaliste.com. Web stranica dostupna je i nadalje na hrvatskom i engleskom jeziku te joj se može pristupiti i mobilnim uređajem, a i putem aplikacije. Sadržajni izričaj stranice je prilagođen mladima, dizajn su osmislili učenici/ice srednjih škola koji su sudjelovali u pilot projektu. Na stranici se koristi neformalni jezik koji mladi svakodnevno upotrebljavaju u svojoj komunikaciji kako bi se korisnicima/icama proces iznošenja emocionalnih problema olakšao. E-savjetovalište kao takvo čini mladima jednostavan komunikacijski kanal pristupa uslugama Službe za mentalno zdravlje te promiče zdravlje u zajednici. Putem e-savjetovališta mogu u bilo koje vrijeme anonimno zatražiti pomoć što umanjuje stigmatizaciju savjetodavnog rada i predrasude vezane za emocionalne probleme i mentalno zdravlje općenito koje često sprječavaju mlade da zatraže pomoć.

U 2019. podignuta je Aplikacija za mentalno zdravlje pod nazivom Pretežno vedro. Aplikacija pod imenom „Pretežno vedro“ ishod je javno zdravstvenih projekata koji imaju za cilj zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih. Aplikacija se sastoji od četiri komponente pod nazivom: Kako si danas?; Ah! Ti osjećaji!; Pretežno vedro (igra); Pitaj? Ne skitaj! (E- savjetovalište), tako da se e savjetovalištu može pristupiti I putem aplikacije.

RAD NA DALJINU

Rad na daljinu obuhvaća usluge koje se mogu dobiti pri Savjetovalištu, a odnose se na dio rada koji se ne odvija u živo u prostorijama Savjetovališta već telefonskim kontaktima, on line uslugama (Meet, Zoom, Teams i sl.), porukama i mailovima.

Telefonsko savjetovanje predstavlja dio ponude rada Savjetovališta, gdje je omogućeno klijentima Savjetovališta, zainteresiranom građanstvu općenito te stručnim suradnicima različitih institucija i udruga telefonski kontakt sa stručnim suradnicima Savjetovališta u svrhu informiranja, savjetovanja i suradnje. Kontakt telefoni su 021 599 696 ; 021 566 215.

Također svaki djelatnik ima službeni mail na koji može biti kontaktiran.

APLIKACIJA ZA MENTALNO ZDRAVLJE

Aplikacija za mentalno zdravlje „Pretežno vedro“ ishod je javnozdravstvenih projekata koji imaju za cilj zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih. Izrada i implementacija aplikacije se realizirala u suradnji s dionicima, partnerima i suradnicima iz odgojno-obrazovnog i zdravstvenog sustava uz potporu, Ministarstva zdravstva RH,

Splitsko-
Dalmatinske županije i odobrenje Ministarstva znanosti i obrazovanja RH. Aplikacija je ujedno i digitalni alat za emocionalno opismenjavanje koji sadrži četiri funkcionalne komponente nastale u projektnim sadržajima koje su osmislili i izvršili krajnji korisnici djeca i mladi uz pomoć mentora. Sastoji se od četiri komponente: „Kako si danas?“, „Ah! Ti osjećaji!“, „Pretežno vedro“ (igra) te „Pitaj? Ne skitaj!“ (e-savjetovalište). Nakon što korisnik odredi svoje trenutno raspoloženje bilježeći ugodne i neugodne osjećaje, može se dodatno informirati koristeći vizualne, edukativne i/ili zabavne sadržaje koji su vezani uz emocionalnu pismenost. Osim toga, može zatražiti i savjet stručne osobe ako je to potrebno, kako bi bolje razumio sebe i svijet oko sebe. Broj novih korisnika koji su instalirali aplikaciju u 2021. godini je 302, dok je
prosječna ocjena aplikacije 4.56 (raspon ocjena: 1-5).
U 2021. g. obuhvaćeno je:
SAVJETOVALIŠTE ZA DJECU I MLADE: 295 djece i mladih, 2001 dolazaka E-SAVJETOVALIŠTE “Pitaj! Ne skitaj!”: 113 on line upita
RAD NA DALJINU: 3899 kontakata, 544 savjetovanja, 1505 informiranja, 1850 suradnje
APLIKACIJA MENTALNOG ZDRAVLJA: 302 novih korisnika
Savjetovalište pruža mogućnost jednostavnog načina traženja pomoći za roditelje i djecu, te konzultacije sa školama, CZSS, Prekršajnim i Općinskim sudom, različitim udrugama. Provedba psihosocijalnog tretmana za djecu i mlade za područje čitave županije, omogućava svima koji imaju potrebu za psihološkom pomoći da na brz i jednostavan način dobiju uslugu koja im može pomoći u svakodnevnom osobnom i obiteljskom funkcioniranju.
Nakon dugogodišnjeg rada Savjetovalište je prepoznato kao mjesto gdje se može dobiti stručna pomoć na adekvatan i pravovremen način što se može uočiti u neposrednom radu s korisnicima gdje dolaze na preporuku institucija s kojima je ostvarena kvalitetna suradnja kao i na preporuku prijatelja, rodbine ili poznanika koji su nekada bili i sami korisnici Savjetovališta.

Projekt “Čudna ili čudesna”
Ciljevi ovog projekta čija ideja je nastala u vrijeme pandemije i složenih prilika u kojoj su se našli mladi je kao prvo rad na osvještavanju i prepoznavanju emocija, misli i ponašanja kroz kreativno izražavanje fotografijom te kao drugo rad na emocionalnom opismenjavanju i učenju nošenja sa stresom u svakodnevnom životu, kroz radionice za učenice ŽĐD.
Učenice ŽĐD-a koje su članice Multimedijske sekcije, a prijavile su se da sudjeluju u projektu za foto skupinu objavom plakata „Budi i ti foto lovac“, imale su zadaću svaki mjesec fotografijom ili tekstom napraviti uradak na zadanu temu osjećaja. U svojoj okolini pronalazile su situacije, predmete, osobe i sl. koje ih asociraju na zadanu temu te ih fotografirale. Na kraju mjeseca ishodi su bili fotografije od kojih se radio kolaž koji je objavljen na Fb stranici Neovisni đir i Instagram profilu Zdraveideje. Na taj način se postiglo kvalitetnije provođenje slobodnog vremena čime se doprinijelo očuvanju mentalnog zdravlja i ostvaren je prvi cilj projekta.
Drugi cilj projekta gdje su se planirale raditi radionice sa učenicama 1. i 2. razreda nije realiziran zbog epidemiološke situacije u kojoj je bio zabranjen ulaz vanjskih suradnika u prostorije Doma. Naime, u dogovoru sa ravnateljicom i suradnicima iz Doma dogovoreno je da će se odgoditi planirane aktivnosti za početak iduće školske godine.
U drugom polugodišnjem izvještajnom razdoblju u ŽĐD su se održavale radionice mindfulnessa sa učenicama drugih razreda koje borave u Domu. Započele su u listopadu 2021. i planirane su do lipnja 2022. tj, do kraja školske godine 2021./22.
Život u Domu je za učenice emocionalno težak zbog odvajanja od obitelji, što je za većinu njih izrazito stresno. Dom predstavlja za učenice zamjensku obitelj pa su tako i važni sadržaji koji im se tamo nude kao slobodne aktivnosti. U ovom projektu naglasak je na emocijama te izražavanju emocija kroz medij fotografije. Na taj način olakšava im se prorađivanje osjećaja i olakšavanje nošenja sa svakodnevnim stresom.
Radionice su se sastojale od vježbi iz mindfulnesa koi je znanstveno dokazana metoda koja pomaže u fokusiranju na sadašnji trenutak, usmjeravanju na vlastitie misli i osjećaje i učenje načina kako se nositi sa stresnim situacijama. Tijekom radionica učenice su provodile vježbe te dobivale naputke o provođenju vježbi i nakon završenih radionica. Učenice su sudjelovale na redovitim tjednim sastancima multimedijske sekcije gdje su se vršili dogovori o aktivnostima. Sastanci su bili u prostorijama ŽĐD, a njima je osim učenica prisustvovala samo odgajateljica Doma

zbog epidemioloških preporuka. Dio sastanaka održan je on line preko Teamsa, kada učenice nisu mogle boraviti u Domu zbog epidemije. To je bilo u periodu kada nisu imale nastavu u školama već on line.
Učenice drugih razreda koje su sudjelovale u radionicama bile su aktivni sudionici iskustvenih radionica koje su se održavale prema dogovoru svaka 2 do 3 tjedna. Radionice su odrađivane u dvije smjene zbog smjenske nastave u školama, da bi mogle biti sve učenice obuhvaćene. Svaka radionica je trajala od 45-60 minuta uz pridržavanje svih epidemioloških mjera (nošenje maski, prozračivanje prostorije, fizička distanca te mjerenje temperature na ulazu u Dom).
Učenice, koje dolaze iz različitih odgojnih skupina, su se međusobno više povezale što je u vrijeme pandemije i socijalnog distanciranja od velike važnosti za mentalno zdravlje. Također su dobile priliku izražavanja osjećaja i razgovora o njima kroz fotografiju i tijekom sastanaka.
Učenice su radeći vježbe učile o osjećajima, mislima, tehnikama disanja i prepoznavanju onoga što izaziva stres.

Projekt “Tu” i “Tamo”
Projekt „'TU' i 'TAMO'“ je nastao u okviru rada na daljinu Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ, kroz vođenje društvenih mreža: Facebook stranice „NE ovisni ĐIR“ i Instagram profila „zdrave_ideje“. S obzirom na to da djeca i mladi pred zaslonima (pr. igranje igrica, gledanje videa, korištenje društvenih mreža) provode sve više vremena te ne poznaju život bez tehnologije, komunikacija na društvenim mrežama je za njih uobičajena svakodnevnica uz koju se educiraju i odrastaju. Istraživanja koja proučavaju učinke društvenih mreža govore o pozitivnim utjecajima, kao mogućnost komuniciranja, razmjene informacija i održavanja socijalnih odnosa, ali i negativnim, kao što su mogućnost razvoja ponašajnih ovisnosti, prijetnja da postanu žrtve nasilja ili različitih prevara. S obzirom na navedeno, ideja je da osim kroz rad Savjetovališta i preventivne aktivnosti uživo, odnosno „tu“, Služba bude prisutna i „tamo“ u virtualnom svijetu: kroz informiranje te nerijetko prisutno destigmatiziranje vezano uz tematiku mentalnog zdravlja. Ujedno je to i predstavljanje rada Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ široj i stručnoj javnosti.
Opći cilj projekta, promicanje mentalnog zdravlja i rada Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ na društvenim mrežama, ostvaren je kroz objavljivanje sadržaja vezanih uz mentalno zdravlje te predstavljanje aktivnosti u kojima je Služba nositelj ili partner.
Specifični ciljevi projekta ostvareni su kroz redovito objavljivanje sadržaja na tjednoj bazi i povećanje vlastitog angažmana prema drugim sličnim stranicama i profilima.
Facebook stranicu „NE ovisni ĐIR“ prati 1500 pratitelja, 43 više u odnosu na prošlo razdoblje. Najveći postignuti doseg korisnika pojedinačnom objavom je 6349, a uključuje sve korisnike koji su vidjeli objavu. Instagram stranica ima 591 pratitelja, 277 pratitelja više u odnosu na prošlo razdoblje.
U provedbi projekta aktivno sudjeluju djelatnici Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ kroz generiranje sadržaja koji se objavljuju. Posrednim putem, u provedbi sudjeluju djeca i mladi koji su sudionici različitih projektnih aktivnosti Službe i čiji su radovi u određenom obliku, najčešće vizualnom (fotografija), sadržaj samih objava.

Projekt „ Oko stola“
Javnozdravstveni projekt Oko stola nastao je kao odgovor na rezultate istraživanja provedenog u 2019. godini na uzorku od 915 učenika splitskih srednjih škola, a koji su pokazali da su adolescenti nedovoljno osviješteni povezanosti emocionalnih stanja i prehrambenih navika. Iz tog je razloga osmišljen alat – društvena igra Na perun kako bi se omogućila provedba javnozdravstvenog projekta na području Splitsko-dalmatinske županije.
S obzirom na rezultate provedenog istraživanja nedovoljne osviještenosti povezanosti emocionalnih stanja s prehrambenim navikama kod srednjoškolaca na području Splitsko-dalmatinske županije, u 2020. osmišljena je pripremna faza provedbe javnozdravstvenog projekta „Oko stola“ kao preventivna mjera s ciljem zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja djece i mladih.
U prethodnom su razdoblju definirane sastavnice alata (društvena igra „Na perun“ i kuharica za mlade „U mom pjatu“), dok je u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2021. alat koji je jedan od ishoda projekta vrednovan, izrađen i predstavljen široj i stručnoj javnosti, te su tako ostvareni postavljeni specifični ciljevi.
U vrednovanju alata – društvene igre „Na perun“ je sudjelovalo oko 350 učenika srednjih škola. Alat je preveden na

engleski jezik kako bi se mogao koristiti i u nastavi drugih predmeta, ali i pri suradnji s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama u različitim programima razmjene iskustva i prakse, kao što je npr. Erasmus+. Nakon završnih dorada u grafičkom dizajnu, učenici i njihovi mentori iz Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split su alat ručno izradili. Prema rezultatima vrednovanja kuharice za mlade „U mom pjatu“ i učeničkim prijedlozima, voditeljica Odsjeka za fiziologiju, praćenje i unapređenje prehrane nutricionistkinja iz Službe za zdravstvenu ekologiju, je izradila tablice nutritivnih vrijednosti za predložena jela te su kalorijske vrijednosti uvrštene u samu kuharicu. U sklopu predstavljanja javnozdravstvenog projekta „Oko stola“ zainteresiranoj stručnoj i široj javnosti, najavljeno je uvrštenje projekta u školske kurikule te su srednje škole pozvane na suradnju u vidu organizacije turnira na školskoj i županijskoj razini. Navedenim je aktivnostima obuhvaćeno više od 1300 učenika srednjih škola i desetak stručnih suradnika. U istraživanju je sudjelovalo 915 učenika, a u vrednovanju društvene igre „Na perun“ 351 učenik iz četiri srednje škole: Zdravstvene škole, Turističko-ugostiteljske, Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split i IV. gimnazije „Marko Marulić“ Split. U izradi alata je sudjelovalo oko 50 učenika iz Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, dok je u predstavljanju projekta široj i stručnoj javnosti sudjelovalo oko 30 učenika iz Turističko-ugostiteljske škole Split. Učenici obuhvaćeni aktivnostima vrednovanja alata su upoznati s problematikom osviještenosti povezanosti prehrambenih navika i emocionalnih stanja te je s školama koje su sudjelovale u provedbi vrednovanja ostvarena suradnja za nadolazeću školsku godinu i uvrštavanje projekta u kurikule škola (Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, Turistička škola Split, Zdravstvena škola Split, Škola likovnih umjetnosti Split, IV gimnazija Marko Marulić Split), uz Srednju školu fra Andrije Kačića Miošića Makarska i Graditeljsko-geodetsku tehničku školu Split. Važnost projekta je senzibilizacija i osvještavanje nespecifičnih poremećaja prehrane, prevencija ponašajnih ovisnosti te poticanje zdravog stila življenja mladih.

Projekt: „Rizična ponašanja djece i mladih Splitsko dalmatinske županije“
Cilj istraživanja je prikupljanje standardiziranih, usporedivih podataka o pušenju duhana, pijenju alkohola, uporabi marihuane i „novih droga“ među djecom i mladima u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao i sagledavanje čimbenika koji utječu na ta ponašanja.

Do sada ostvarene su sve predviđene aktivnosti: ostvaren je uzorak od 6% ukupne populacije djece i mladih od 8 razreda osnovne škole do četvrtog razreda srednje škole. Izvršena je priprema baze, kontrola varijabli i rekodiranje odgovora da bi bili prilagođeni analizi. Podatci su obrađeni u excelu, izrađeni su grafovi i tablice na temelju frekvencija i postotaka. Napisan je izvještaj koji je mailom poslan svim školama koje su sudjelovale u istraživanju. Ostvarena suradnja sa Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije, sa Društvom za socijalnu podršku i sa Odborom za sigurnost. Predstavljeni su rezultati stručnoj i široj javnosti o pojavnosti konzumacije alkohola i marihuane među učenicima Splitsko-dalmatinske županije.

U izvještajnom razdoblju ostvaren je stručno istraživački rad na temelju prikupljenih podataka kako bi se prema zaključcima temeljenim na dokazima budući preventivni napori ciljano usmjerili na jačanje zaštitnih čimbenika te smanjivanjem utjecaja rizičnih čimbenika.

U ovom istraživanju osigurano je poštivanje temeljnih etičkih načela (Etički kodeks istraživanja s djecom, 2003.). Istraživanje je provedeno uz suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja RH. Ravnatelji odabranih škola su telefonskim putem obaviješteni o odabiru njihove škole u uzorak te upoznati s ciljevima i svrhom istraživanja. Nakon suglasnosti ravnatelja o sudjelovanju škole u istraživanju, pisanim putem je proslijeđena sva popratna dokumentacija (suglasnost Ministarstva znanosti i obrazovanja, obavijest roditeljima, informirani pristanak za roditelje, upute za profesore/izvršitelje anketiranja, razredno izvješće). Anketa je provedena dobrovoljno uz poštivanje potpune privatnosti učenika.

Minimaliziranje sekundarne traumatizacije - Iako pitanja po svojoj prirodi nisu uznemirujuća niti sugestivna, roditelji, djeca i mladi informirani su o Savjetovalištu za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije gdje mogu potražiti sve relevantne informacije i pomoć, ukoliko im je potrebna.

Stručnjaci s područja Splitsko dalmatinske županije prikazane podatake može koristiti u svom svakodnevnom radu na način da im mogu poslužiti kao okvir za buduće preventivne intervencije.

Za kvalitetne preventivne programe i preventivne aktivnosti u obrazovnom sustavu važno je imati podatke o prevalenciji rizičnih ponašanja te dob početka eksperimentiranja/ konzumacije da bi se preventivne aktivnosti

započele pravovremeno. Također, važno je sagledati čimbenike koji su u vezi sa odlukom o početku konzumacije sredstava ovisnosti poput procjene dostupnosti sredstava, procjene reakcije roditelja, procjene o konzumaciji vršnjaka te procjeni zdravstvenog rizika konzumacije.
Očekivani uzorak osnovnih škola od 297 ispitanika što čini 7% ispitivane populacije, te je od tog broja ostvareno 81.14% (N=241). Nadalje, u istraživanju je sudjelovalo 20 srednjih škola. Od očekivanog broja N=1398, što čini 8% ukupne populacije, ostvaren je uzorak od 83, 55% (N=1168) očekivanog uzorka. Reprezentativnost je postignuta u populaciji srednje škole prema smjeru obrazovanja (gimnazija, trogodišnje strukovno obrazovanje i četverogodišnje strukovno obrazovanje) te u populaciji osnovne i srednje škole prema mjestu pohađanja u školu (Split, ostali gradovi i općine, otoci). S obzirom na vrstu škole, ukupan uzorak čine 17,10% (N=241) učenici osmih razreda, 23,85% (N=336) učenika gimnazije, 45,64% (n=643) učenika četverogodišnjeg strukovnog smjera te 13,41% (n=189) trogodišnjeg strukovnog smjera. Ako izuzmemo učenike osnovnih škola, udio učenika srednjih škola odgovara službenim podatcima Ministarstva znanosti i obrazovanja (gimnazija N=336, 28,77 %; četverogodišnji strukovni smjer N=643, 55,05%; trogodišnji strukovni smjer N=189, 16,18%).
Kroz mail komunikaciju obuhvaćeno je 36 škola. Kroz on line predstavljanje podataka na stručnim skupovima obuhvaćeni su svi relevantni stručnjaci sa područja Splitsko-dalmatinske županije.

Projekt “STATUS ONLINE”
Cilj projektnih aktivnosti je senzibilizacija, informiranje te edukacija djece i mladih, roditelja, stručnog nastavnog osoblja i šire javnosti o prednostima i nedostatcima korištenja interneta. Na temelju statističkih analiza, uočene su zakonitosti korištenja internet kod djece i mladih, posebno za vrijeme održavanje online nastave. Posebna pozornost je posvećena rizičnim ponašanjima, Internet Addiction i Cyberbullying, kao i rasvjetljavanju činjenice koliko vrijeme korištenja internet utječe na pojavu spomenuti ponašanja i kakve veze imaju pojedini sadržaji koje mladi ljudi koriste. Nadalje, u okviru projekta, vodila se medijska kampanja sa svrhom osvještavanja rizičnih i problematičnih ponašanja djece i mladih na internetu, edukacije, informiranja i senzibiliziranje djece i odraslih o rizičnim i problematičnim ponašanjima na internet. Specifični ciljevi su osvještavanje o vremenu kojeg djeca provode, sadržajima koje koriste, nasilju, ovisnosti i sigurnosti djece i mladih na internetu, što su ujedino i bile teme objava, gdje je čitav tjedan bio posvećen jednoj temi i to kroz tri različita pristupa: prema djeci, prema roditeljima i prema stručnjacima.
S ciljem boljeg razumijevanja korištenja modernih tehnologija i sadržaja kojeg na internetu koriste djeca i mladi, provedeno je 10 fokus grupa sa učenicima srednjih škola. Prikupljeni kvalitativni podatci kroz teme sigurnosti i privatnosti, vremena provedenog na internetu, komunikacije i korištenih sadržaja mogu poslužiti za razvoj budućih preventivnih intervencija.
Rezultati koji su obrađivani prikupljeni su na uzorku učenika 15 osnovnih i srednjih škola, što čini uzorak od 494 učenika. Ravnatelji, stručni suradnici i razrednici. Roditelji učenika su informirani o provođenju istraživanja ali i dobili informaciju o radu savjetovališta za mentalno zdravlje. Stručna i šira javnost uponata je sa rezultatima istraživanja, što doprinosi ciljanoj univerzalnoj prevenciji. Objave na društvenim mrežama su namijenjene općoj populaciji, a putem izbora platforme namijenjene su ciljnim populacijama djece, roditelja i stručnjaka.
U istraživanju su sudjelovale škole odabrane prema kriterijskom uzorku (kriterij za uključivanje u daljnju studiju bio je uključivanje u prvi val). Pozivi su poslani na adrese dvadeset i šest škola, a petnaest škola je pozitivno odgovorilo i pristalo provesti anketu. Očekivani broj učenika bio je 794 u tih 15 škola, a 494 je sudjelovalo u istraživanju, što predstavlja 62,22% očekivanog uzorka. U istraživanju su sudjelovala djeca od 12 do 18 godina (prosječno 14,97 godina). Prema spolu, sudjelovalo je 42,7% (n = 211) dječaka i 57,3% (n = 283) djevojčica.
Senzibilizacija i informiranje šire populacije korisnika društvenih mreža o aktualnim spoznajama vezanim za rizična korištenja interneta u mladoj dobi.
U fokus grupama sudjelovalo je 21 adolescent srednjih škola (18 djevojaka i 3 mladića) u dobi od 16-18 godina.
Predstavljeni rezultati istraživanja stručnim suradnicima, ravnateljima i nastavnicima omogućuje uvid u navike i ponašanja djece i mladih prilikom korištenja interneta.
Objave za roditelje učenika imaju svrhu upoznavanja roditelja sa svijetom interneta, prednostima, ali i opasnostima i izazovima s kojima se susreću njihova djeca. Na taj način roditelje se senzibilizira za ovu problematiku koja postaje sve aktualnija.

Stručno znanstvenim objavama dajemo svoj doprinos znanstvenoj spoznaji, koja pak omogućava ciljanu i učinkovitu preventivnu intervenciju.

Ostale aktivnosti i suradnje
Dodatne aktivnosti provedene su u cilju zaštite i unapređenja mentalnog zdravlje djece i mladih širenjem mreže suradnje na županijskoj , regionalnoj i nacionalnoj razini, on-line prevencijom i intervencijom, kao i radom na daljinu zbog specifičnih uvjeta izazvanih COVIDOM-19 tijekom prvih šest mj. 2021.

Zdrave ideje 2010-2020
Montaža i obrada dokumentarnog fima na temu Zdrave ideje 2010-2020 javnozdravstveni projekti u SDŽ. Uredništvo, autorstvo i priprema organizacije izdavanja dvojezične publikacije ZDRAVE IDEJE 2010-2020 u e i otisnutom formatu. Predstavljanje i podijela materijala putem medija, DM te dostavom zbog epidemiloških mjera uzrokovanih COVIDOM 19. Dostupna na stranici mrežnoj stranici nzjz sdž.

NOVE vrijeme NOVE misli
Radionica na daljinu: NOVE vrijeme NOVE misli u suradnji sa učenicima i djelatnicima Škole likovnih umjetnosti Split. Mentorica: Maja Ostojić, prof. Učenici 2b grafičkog dizajna. Izrada krletki koje simboliziraju aktualni trenutak življenja pod epidemiološkim mjerama te postavljanje istih na drvo u predprostoru Savjetovališta za djecu i mlade u Vukovarskoj 44 u velikom tjednu pred Uskrs.

Bilo kuda maske svuda
Fotografije i Videouradak , Učenici ŠLU- multimedija
https://nzjz-split.hr/projekti/projekti-sluzbe-za-mentalno-zdravlje/
https://nzjz-split.hr/bilo-kuda-maske-svuda/ Aktivnosti planiranja projekta s ciljem usvajanja vještina i tehnika nošenja sa stresom kao zaštitinim čimbenikom u svakodnevnim životnim aktivnostima, ali i u izvarednim situacijama poput svjetske epidemije uzrokovane koronavirusom. Incijalne aktivnosti uključuju organizaciju edukacije novih edukatora terapije smijehom – stručnih djelatnika koji dolaze iz različitih područja javnog i/ili civilog sektora. Također tijekom provedbe grupnog rada s roditeljima i korisnicima Savjetovališta za djecu i mlade koje će organizirati educirani stručni suradnici.

Vidiš li od šume stablo?
Radionice na temu : u suradnji sa učenicima i djelatnicima Škole likovnih umjetnosti, grupni rad ukrašavanja prostora Savjetovališta za djecu i mlade u Vukovarskoj 44 u vremenu došaća studeni-prosinac 2021.

Projekt „Živjeti zdravo“
29.09.2021. IV Gimnazija "Marko Marulić", Split - provođenje projekta "Živjeti zdravo", komponenta Spolno i reproduktivno zdravlje, suradnja sa HZJZ (Lana Kasumović i Diana Jovičić Burić).

Ca je covik!?
Povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti niži razredi sudjelovali u projektnoj aktivnosti „Tiramol 2021“ a izabrani radovi poslužili su za kalendar „Trogir u očima likovnih umjetnika“. Partneri ove projekte aktivnosti su uz Službu za mentalno zdravlje, grad Trogir i Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko dalmatinske županije. Tiskano je 1100 kalendara i svi su podijeljeni učenicima, partnerima i suradnicima na projektu.

Tiramoli 2021
Izložba radova povodom Mjeseca mentalnog zdravlja i Mjeseca borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti.

Medijske i stručno-znanstvene aktivnosti

Tijekom 2021. g. nastavljena je suradnja sa medijima (sudjelovanje u radio i televizijskim emisijama, objave, priopćenja, članci i intervjui u tiskanim medijima, portalima poput HRT4 Županijska panorama, Regionalni dnevnik, TV Jadran, Slobodna Dalmacija, TV Mreža, Radio Dalmacija, Radio Split, RTL… ). Kroz godinu, kontinuirano se pripremaju i održavaju predavanja, seminari i radionice sa ciljem informiranja i educiranja stručne i šire javnosti u svrhu preventivnog djelovanja,  kao i sudjelovanja na brojnim znanstvenim, stručnim skupovima, predavanjima, radionicama, okruglim stolovima, webinarima, konferencijama i kongresima ( u skladu sa Covid 19 protuepidemijskim mjerama), od kojih su neka:

„Mentalno zdravlje učenika u vrijeme pandemije“

"Vizualne komunikacije u zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja“

"Priča jednog kamena - mijenjaj se " i "Ljudi su poput drveća"

„Javnozdravstveni projekti na daljinu, mogućnosti“

„Konzumacija alkohola i marihuane kod djece i mladih Splitsko dalmatinske - izazovi i posljedice"

"Mogućnosti rada na daljinu s ciljem zaštite i unaprjeđenja mentalnog zdravlja djece i mladih"

"Kratke priče"

TV Emisija "Mentalno zdravlje mladih"

„Mentalno zdravlje u pandemiji“

„Predstavljanje knjige "Zdrave ideje" - Dani preventive“  e Twinning public event

„Javnozdravstveni projekt "Oko stola"

„Kako je pandemija utjecala na sigurnost korištenja interneta kod učenika osnovnih škola na području Splitsko-dalmatinske županije“

„Učestalost konzumacije alkohola, duhana i marihuane među učenicima osmog razreda u odnosu na dostupnost i percepciju vršnjačke konzumacije“

„Plodovi zdravih ideja-Projekti koji osnažuju- Dani preventive“

"Dogodi se tako..."

"On- line prevencija intervencija: E-savjetovalište Pitaj? Ne skitaj!"

„Psihosocijalni tretman ovisnosti u socijalnom, zdravstvenom i zatvorskom sustavu“

"Što sve 'TAMO' ima?"

„Vrijeme koje mladi provode na internetu, na ekranima, na društvenim mrežama“

„Impact of COVID 19 on the Use of Social Networks Security Settings of Elementary and High School Students in the Split-Dalmatia County“

„Sadržaji na internetu“

„Projekt "Čudna ili čudesna": Uvod“

„Konzumacija sredstava ovisnosti kod djece i mladih Splitsko-dalmatinske županije“

„Projekt Čudna ili čudesna: Kakav predivan svijet“

„Projekt "Za Lake školske korake": Obiteljsko okruženje, važan čimbenik školskog uspjeha“

„Projekt "Čudna ili čudesna": Um koji luta“

„Škola nepušenja“

„Emisija na radio Suncu - Promoviranje Škole nepušenja, o programu rada“

„Sigurnost, komunikacije, nasilje na internetu“

„Projekt "Čudna ili čudesna": Istraživanje tijela“

„Sigurnost, privatnost, nasilje na internetu“

„Prijateljstvo i komunikacija na internetu“

„Zdrave ideje 2010-2020“

„Projekt "Čudna ili čudesna": Božićni party“

"Potres i djeca u krizi: Trebaju li svi isto?"

"Specifičnosti BT tretmana anksioznosti kod djece"

“Vrhunski hrvatski stručnjaci o cijepljenju protiv COVID-19"

„Uvod u mindfulness za djecu i adolescente“

„Jačanje kapaciteta stručnjaka za rad u digitalnom okruženju“

„Kako brinuti o sebi u izazovnim vremenima“
„Kako ostati normalan u "novom normalnom"
„Korištenje digitalne tehnologije u predškolskoj dobi“
„Suicidalnost i kako pomoći osobama u riziku od suicida putem telefonskog savjetovanja“
"BKT DEPRESIJE"
„Kako nastaviti život tamo gdje je stao?“
"Wechslerov test inteligencije za djecu - WISC-IV-HR"
"Uvod u mindfulness za djecu i adolescente".
"Neropsihologijski profil perinatalno rizične djece sa i bez cerebralne paralize – slično ili različito?"
„Wartegg test crteža“
„On-line regrutacija i selekcija“
"Predstavljanje rezultata istraživanja  uporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Hrvatske"
"Specifičnosti žena ovisnica i karakteristike ovisnica u trudnoći -činjenice, zapažanja i pristupi"
„Briga za mentalno zdravlje  Nastavno-klinički centar ERF u ZG
„Mindfulness za djecu i adolescente“
„Mindfulness za djecu i adolescente“
"BKT dječje i adolescentne terapije"
„Mindfulness za djecu i adolescente“
„Mindfulness za djecu i adolescente“
"Elimination of Hepatitis C among people who inject drugs"
"BKT suicidalnosti"
"ASAP Conference "
"Autodestruktivnost kod mladih"
"Kognitivna restrukturacija"
„Sastanak ŽSV, tema: Mentalno zdravlje i digitalizacija“
„Prevencijom do kulture nenasilja“
"HCC as the result of the unmet needs of silent liver epidemics"
"European drug report 2021."
"Disseminating the European balanced approach on drugs though  training: EMCDDAs drugs schools and next generation of drug professionals"
„Jačanje kapaciteta za efikasnu prevenciju bolesti“
„Mindfulness za djecu i adolescente – follow up susret“
"Bihevioralno-kognitivne intervencije za kontrolu ljutnje!"
„Komunikacija u zdravstvu za vrijeme COVID-19 pandemije“
„Emocionalno prejedanje“
„Psiho-logo-pop: Body image“
„Social Media & the Mind“
"SLTC Summit 2021. Putting HCV Back on the Agenda 5th Screening and Linkage to Care Summit"
„Liraz Margalit: How emotions shape digital experience“
„Aplikacije kao medij mentalnog zdravlja“
„Iskustva psihologinja na društvenim mrežama
„EU-spikaonica - Mladi v.s. Mentalno zdravlje“
"Regionalna edukacija iz područja znanstveno utemeljene prevencije ovisnosti "
"Bazična vjerovanja. BKT niskog samopoštovanja"
"Rutinsko dijagnostičko testiranje na virusne hepatitise i HIV"
"BKT partnerskih problema"
„Tehnike instrumentalnog uvjetovanja. BKT hiperaktivnosti“
"Transfer to long-acting buprenorphine from full opioid agonists in different dependent demographics: does, does not, and why does it matter?"
"Regional Health Network"

„Nealkoholna masna bolest jetre - tiha epidemija“
"SWIXX Addiction Academy"
„Autumn School on Qualitative Research“
"Komunikacija s javnošću i krizno komuniciranje"
"Ne moramo uživo"
"Protecting the next generation of Europeans against liver disease complications and premature mortality"
"Gdje jesmo i kojim putem idemo u borbi protiv ovisnosti? Izazovi i perspektive."
"7. Adriatic Liver Forum (ALF2021) : "Burning issues in hepatology 2021"
"Praćenje ključnog epidemiološkog indikatora EMCDDA "Zarazne bolesti eng, Drug related infection diseases (DRID)"
"Praćenje ključnog epidemiološkog indikatora EMCDDA "Smrti povezane s drogom eng, Drug related deaths (DRD)"
BKT agresivnosti kod djece
„Evaluacija Smjernica za psihosocijalni tretman ovisnosti u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu“
"Kako isplanirati kvalitetnu digitalnu kampanju?"
"10th Global Conference on health promotion"
„Postoji li epidemija psihičkih poremećaja kod djece i mladih“
"Mentalno zdravlje mladih – što možemo učiniti“

Usvojeni dokumenti

1.Izvješće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2021. za Splitsko-dalmatinsku županiju
2. Izvješće o Specificiranim javnim rashodima za područje ovisnosti za 2021.g.za  SDŽ

Problemi u radu

U cilju poboljšanja rada prijedlozi su: bolja komunikacija i koordinacija svih dionika sustava u cilju bolje učinkovitosti, naročito u novim uvjetima Covid–19 pandemije.

Oblici suradnje i slično

Provedena uspješna suradnja sa brojnim institucijama: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ, HZJZ, AZOO podružnica Split, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zdravstva RH, Klinički bolnički centar Split: Klinika za pedijatriju, Klinika za psihijatriju, Klinika za infektologiju, Ministarstvo pravosuđa, Dom zdravlja Split, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Kineziološki fakultet Split, Udruga Most, Hrvatsko društvo za bolesti jetre Hepatos, Udruga Help, Udruga "Zajednice Pape Ivana XXIII", Zajednica Susret, San Patrignano, Liga za prevenciju ovisnosti, Udruga Mentor, Udruge branitelja i veterana domovinskog rata, Udruga Most i Prihvatilište za beskućnike, Zdravstvena škola, Turističko-ugostiteljska škola, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, odgojno-obrazovne ustanove na području SDŽ, AZOO podružnica Split, Klub za mlade-Info Zona, Ženski đački dom u Splitu, Prekršajni sud, Općinski sud, Državno odvjetništvo, Centar za socijalnu skrb, Zatvor u Splitu, Odbor za prevenciju grada Splita, grada Solina i grada Makarske kao i druge relevantne institucije na području SDŽ.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu su koordinirano, sustavno i učinkovito suzbijanje zlouporabe droga na području SDŽ primjenom mjera: smanjene zdravstvenih i socijalnih posljedica zlouporabe droga, djelovanjem na smanjenje trendova uporabe droga među djecom i mladima, unapređenjem kvalitete preventivnih programa, programa liječenja i rehabilitacije ovisnika, programa pomoći i zaštite obitelji, osvještavanjem problema ovisnosti i smanjenjem

stigmatizacije ovisnika i članova njihovih obitelji. Upoznavanje stručnih suradnika i svih koji rade s mladima na pojavnost novih psihoaktivnih supstanci i ponašajne ovisnosti, naročito vezane uz moderne tehnologije

**Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)**
Iz proračuna županije: 1. 130. 000, 00 kn
Iz proračuna gradova: 520. 000, 00 kn
Sveukupno: 1. 650. 000, 00 kn

**Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije**
Socijalne ustanove: Centri za socijalnu skrb na području SDŽ, Obiteljski centar pri CZSS SDŽ, Zatvor u Splitu, Centar za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj" Dom za djecu "Maestral", Podružnica "Miljenko i Dobrila"
Zdravstvene ustanove: Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ: Služba za mentalno zdravlje, Savjetovalište za zaštitu zdravlja djece i mladih, Služba za epidemiologiju, Savjetovalište za anonimno i besplatno testiranje na virusne hepatitise i HIV, Služba za školsku i sveučilišnu medicinu, KBC Split, Dom zdravlja SDŽ, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu, Sveučilište u Splitu
Nevladine organizacije: Udruga SAN PATRIGNANO SPLIT, Udruga MOST, Udruga MMM projekt, Udruga MENTOR, Savjetovalište LANTERNA, Kulturna udruga mladih KUM Proložac, Humanitarna organizacija ZAJEDNICA SUSRET, Hrvatsko društvo za bolesti jetre HEPATOS SPLIT, Udruga HELP, Udruga ANST 1700, Udruga SAN LORENZO, Zajednica CENACOLO, Liga za prevenciju ovisnosti, Udruga Zajednica PAPA IVAN XXIII, Udruga RETO centar , Županijska zajednica klubova liječenih alkoholičara-Split, Solin, Kaštela, Imotski, Gradsko društvo Crvenog križa Split, Društvo Crvenog križa Splitsko-dalmatinske županije

**Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)**
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 797
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 674
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 20
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 123
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 60

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 269,6

**Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije**
Tijekom 2021. g. Služba za mentalno zdravlje je imala brojne kontakte i suradnju sa svim relevantnim institucijama na području SDŽ, a u skladu sa Nacionalnom strategijom i Akcijskim planom.

**Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu**
Osnovni podaci o ovisnicima u programu liječenja-Pompidoue grupa je obrazac koji se ispunjava prilikom prvog dolaska ovisnika u tekućoj godini, kao korisnika usluga Odjela za tretman i nadzor nad ovisnostima. Tako prikupljeni podatci čine Registar ovisnosti SDŽ, te dio Registra ovisnika RH. Na temelju upisanih Pompidou obrazaca rade se brojne analize, prate trendovi, na temelju tih analiza pišu se izvješća na razne adrese: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ured za zdravstvo i soc. skrb SDŽ, kao i za izvješća unutar NZJZa. Od travnja 2018. godine podatci o broju liječenih ovisnika i Registar ovisnika dio je Apis platforme i Sustava NAJS.
Prema Registru ovisnika SDŽ za 2021.g. ima 797 prijava, odnosno 797 ovisnika je koristio usluge Odjela za tretman i nadzor nad ovisnostima. Većina korisnika su muškarci te čine 87% (N=695). Od ukupnog broja, njih 85% (N=704) su stanovnici naše županije. Najveći udio ovisnika dolazi samoinicijativno, njih 53% (N=478). Evidentna je suradnja sa drugim institucijama poput zdravstvene i liječnicima primarne zdravstvene zaštite, Državnim odvjetništvom i sudom, Centrom za socijalnu skrb i sl. U izvještajnom razdoblju 117 ovisnika je prvi puta došlo na liječenje u Službu za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ. Od njih 117, 80 osoba nikada ranije nigdje nije potražio/la pomoć, dok je preostalih 47

bilo u nekoj drugoj instituciji. Od novoprijavljenih 80 osoba, 20 je došlo zbog ovisnosti o opijatima a 60 zbog problema sa neopijatima. U ukupnom uzorku ovisnika, 85% (N=674) su opijatski ovisnici, a 15% (N=123) su konzumenti neopijatskih sredstava ovisnosti.
Prema podatcima Registra ovisnika, najveći broj ovisnika dolazi u Službu za mentalno zdravlje, Odjel za tretman i nadzor nad ovisnostima zbog ovisnosti o heroinu, njih 78% (N=664). Prema izjavama ovisnika, većina, njih 90% je svoj ovisnički period započela eksperimentiranjem sa kanabinoidima. Upravo je zbog toga veliki značaj Savjetovališta za mentalno zdravlje.
Nadalje, 64% ovisnika je intravenozno uzimalo sredstvo ovisnosti. Protekli mjesec je 7% ovisnika koristilo sredstvo intravenozno, što upućuje kako dolazak ovisnika u Službu za mentalno zdravlje ima preventivno djelovaje na širenje zaraze krvlju prenosivih bolesti kao i na smanjenu uporabu sredstva ovisnosti, čime se prevenira kriminalitet na ulicama naše županije. Većina ovisnika, njih 70% je prekršilo zakon i to uglavnom kada su počeli uzimati teža sredstva ovisnosti. Na temelju podataka koje nam je ustupio Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Služba za školsku medicinu, mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, 72% ovisnika nema sudskih problema u trenutku prvog kontakta u tekućoj godini. Nadalje, osobe koje su prvi puta došle na liječenje, imaju viši udio sadašnjih sudskih problema, što upućuje na zaključak kako redoviti nadzor nad ovisnicima smanjuje sudske probleme, odnosno, stopu kriminalitteta na području Splitsko dalmatinske županije.
Tijekom 2021. g. na području SDŽ: broj liječenih osoba je bio u padu u odnosu na prethodnu godinu (2012. g.-1026, 2013. g.-1063, 2014. g.-1026, 2015. g.-1049, 2016.g.- 924, 2017.g. –1016, 2018. g – 1077, 2019.g. – 1063, 2020.g. – 941, 2021.g. - 797).
U okviru institucionalnog liječenja ovisnosti, najveći udio liječenih su bili opijatski ovisnici (2012. g.-906, 2013. g.-930, 2014. g.-963, 2015. g.-923, 2016.g.- 842, 2017.g. –888, 2018. g – 897, 2019.g. – 880, 2020.g. – 795, 2021. - 674 ).

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 269,6
Prema dostupnim podacima o stopi liječenih ovisnika SDŽ je na 5.mjestu, iza Zadarske, Istarske, Šibensko-kninske i Primorsko-goranske županije, ali i nadalje među 7 županija koje imaju stope veće od stope za Republiku Hrvatsku: 185,2.
2021. g. je protekla u posebnim uvjetima rada sukladno protuepidemijskim mjerama, a s obzirom na tu činjenicu i prilagođavanje otežanim okolnostima postignuti su vrlo dobri ishodi programa kako univerzalne prevencije tako i indicirane i selektivne, kao i nadzora nad ovisnostima. Nema značajnog porasta broja ovisnika o opijatima i sve su starije životne dobi što je sigurno pokazatelj dobre politike tretmana i skrbi.

Izvor: Pompidou grupa, Služba za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ

**Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije**

Univerzalna prevencija:
1.Projekt „Pretežno vedro“ 2.Projekt „Status online!“
3.Projekt „Rizična ponašanja djece i mladih Splitsko-dalmatinske županije“ 4.Projekt „Plakati za dušu“
5.Projekt „Oko stola“
6. Projekt “Metaforama do mentalnog zdravlja”
7. Projekt “Čudna i čudesna”
8. Projekt “Tu i tamo”

Selektivna prevencija:
1. Savjetovalište za djecu i mlade “
E- savjetovalište „Pitaj? Ne skitaj !“
2. Savjetovalište za besplatno i anonimno testiranje na virusne hepatitise i HIV NZJZ SDŽ

Indicirana prevencija:
1.Izvanbolničko liječenje konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima 2.Projekt: „Škola nepušenja“

3.Projekt „Praćenje i analiza doza supstitucijske terapije“

Projekti u suradnji sa drugim institucijama: 1.Projekt „Ca je covik!?“
2.Projekt: „Živjeti zdravo“
3.Projekt „Heroj svog života“
4.Projekt „Linkage to care“ Mobile Info Hep Centar

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije:
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 192
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 1501
Broj zapljena: 1651

Vrste zaplijenjenih droga
Heroin – 8133, 97 gr
Heroin otopina – 5 ml
Metadon – 6 kom
Metadon otopina – 150 ml Marihuana – 138495,62 gr Biljka cannabis – 568 kom Hašiš – 1856,74 gr
LSD – 5 doza
Kokain – 5966, 46 gr
MDMA i derivati (ecstasy) – 512, 07gr Amfetamin – 46986,57 gr Metaamfetamin – 21,76 gr
Lijekovi s liste droga – 1286 kom